24 МАРТ – СВЕТОВЕН ДЕН ЗА БОРБА С ТУБЕРКУЛОЗАТА

Световният ден за борба с туберкулозата се отбелязва от 1996 г. с решение на Световната здравна организация. На този ден през 1882 г. немският бактериолог Робърт Кох обявява, че е изолирал бацила на туберкулозата. Затова си откритие Робърт Кох получава Нобелова награда за физиология и медицина през 1905 г. В целия свят туберкулозата е водеща причина за смъртта на всеки втори инфекциозно болен човек, като всяка година от нея умират около 3 милиона души в света. Световният ден за борба с туберкулозата е изключителна възможност за фокусиране вниманието на голямото предизвикателство за борба с туберкулозата в глобален, национален и регионален мащаб. С отбелязването на този ден се цели повишаване на обществената информираност по отношение на заболяването, подобряване здравната профилактика, както и популяризиране здравословен начин на живот. В миналото заболяването е било проблем предимно на населението на бедните страни. В момента то е разпространено в почти всички развити държави в света. По данни на СЗО повече от 30% от населението на земята е инфектирано, а 15 милиона от него е засегнато от активна туберкулоза.

Туберкулозата е хронично инфекциозно заболяване, което може да се развие във всички органи и системи на човешкия организъм, но най-често се локализира в белите дробове. Причинителят на туберкулозата е Микобактериум туберкулозис (бактерий на Кох), който се отличава със значителна устойчивост във външна среда, като особено дълго се запазва в отделените от болните храчки, включително и след тяхното изсъхване. При стайна температура бактериите остават жизнеспособни от 2 до 10 месеца в зависимост от хигиенното състояние и осветеността на помещението, като в тъмни и непроветриви помещения бактерии може да издържат до 3 години. Те са силно чувствителни към слънчева светлина – при пряко действие тя ги унищожава за 5-10 минути. Източници на зараза могат да бъдат болни от туберкулоза хора и животни (главно едър рогат добитък, по-рядко свине, птици и други), както и техните продукти.

Начини на заразяване:

1. Проникването на инфекцията най-често става през дихателните пътища. При кашлица, кихане, разговор болният отделя туберкулозни бактерии във въздуха. От пръските при кашляне и храчене хората, които се намират в близост могат да се заразят непосредствено по въздушно-капков път.
2. Хранителен път: чрез консумиране на мляко от болни крави или на продуктите приготвени от него; при употреба на недостатъчно топлинно обработено месо от болни птици и свине.
3. Контактен път: заразяването става при увредена кожа или лигавици при хора с професии свързани с отглеждането на животни.

Рискови фактори, благоприятстващи заразяването с туберкулоза:

1. Непосредствен контакт с болен от туберкулоза;
2. Пушене и злоупотреба с алкохол;
3. Съпътстващи заболявания като: хронични неспецифични заболявания на белите дробове (хроничен бронхит, силикоза, бронхиектазии); диабет; язвена болест на стомаха; алергични състояния и др.
4. Липса на ваксинация срещу туберкулоза или некачествено провеждане на същата;
5. Намалени съпротивителни възможности на организма, вследствие на: прекарани инфекции; непълноценно хранене и хиповитаминози; нехигиенични условия на труд и бит; пубертет, бременност и кърмене;

6. Носителство на вируса на СПИН.

Симптоми на белодробната форма на заболяването:

1. Кашлица, която може да продължи седмици, като в началото се наблюдава леко покашляне, а при напредване на болестния процес кашлицата се засилва и става влажна.
2. Храчене – болните отделят храчки главно сутрин, понякога примесени с кръв;
3. Повишена температура – болните имат повишена температура за продължителен период от време (дори с месеци). Възможно е заболяването да протече и без повишена температура;
4. Изпотяване – обилно, особено нощно време;
5. Болки в гръдния кош – те се срещат при повечето болни, като се засилват при дишане и кашлица;
6. Безапетитие – то води до намаляване на телесното тегло;
7. Задух – характерен е за напредналите стадии на болестта;
8. Отпадналост и безсилие – тези симптоми продължават дълго време. Туберкулозата може да протече и напълно безсимптомно при 15% от случаите.

Извън белодробни форми на заболяването в зависимост от локализацията на заболяването:

1. ТБК на органите на коремната кухина.
2. ТБК на централната нервна система.
3. ТБК на костно-ставния апарат.
4. ТБК на периферни лимфни възли.
5. ТБК на очите.
6. ТБК на миокарда и перикарда на сърцето.
7. ТБК на кожата.

Лечение на туберкулозата.

Туберкулозата е напълно излечима, особено когато е открита навреме. Лечението на туберкулоза включва комбинация от лекарства, които убиват бактерията причинител. Ако хората, развили активна туберкулоза, не се лекуват, тя може да доведе до смъртта на приблизително два от всеки трима засегнати. Когато се прилага лечение обаче, смъртността от туберкулоза се свежда до 5%. От изключително значение за успеха на лечението е придържането към лекарствения режим.

Как да се предпазим от заразяване от туберкулоза:

1. Ваксиниране с БЦЖ ваксина след 48 час от раждане на бебето и реимунизиране – на 7, 11 и 17 годишна възраст;
2. Поддържане на естествените съпротивителни възможности н организма чрез: пълноценно хаее, оао на белтъчини и витамини; редовно практикувне на физически упражнения и туризъм;
3. Отказване от тютюнопушене, злоупотреба с алкохол и употреба на психоактивни вещества (наркотици);
4. Поддържане на добра лична и обществена хиена;
5. Консумиране на хранителни продукти (месо, мляко, я), преминали ветеринарно-санитарен контрол;
6. Приемане на лекарственото средство Римицид, по назначение на лекар, ако размерът на инфилтрата при кожната туберкулинова чувствителност е над 5 мм;
7. Незабавно консултиране с лекар при установяване на някои от симптомите на болестта, а също така и при съпътстващи заболявания и прекарани инфекции.

Днес с подобряване условията на живот на хората и постиженията на медицинската наука, туберкулозата е лечима болест, особено ако своевременно е диагностицирана.

Епидемиологични данни за заболеваемостта от туберкулоза в област Шумен от 2000 г. до 2013 г.

Година	Област Шумен бр. новооткрити болни от туберкулоза	Област Шумен заболеваемост от туберкулоза на 100 000 население	България заболеваемост от туберкулоза на 100 000 население
2000 г.	67	31,2 на 100 000	41,0 на 100 000
2001 г.	68	31,8 на 100 000	48,8 на 100 000
2002 г.	65	32,0 на 100 000	47,8 на 100 000
2003 г.	71	35,4 на 100 000	41,7 на 100 000
2004 г.	60	30,1 на 100 000	42,4 на 100 000
2005 г.	60	30,3 на 100 000	40,1 на 100 000
2006 г.	57	28,8 на 100 000	39,1 на 100 000
2007 г.	52	26,4 на 100 000	37,1 на 100 000
2008 г.	39	19,9 на 100 000	38,5 на 100 000
2009 г.	35	18,0 на 100 000	33,6 на 100 000
2010 г.	52	26,9 на 100 000	30,3 на 100 000
2011 г.	39	27,7 на 100 000	27,9 на 100 000
2012 г.	49	27,7 на 100 000	27,9 на 100 000
2013 г.	42	Показателите за регистрирана заболеваемост ще бъдат изготвени при изчисление на актуални данни за населението към 31.12.2013 г.	

Най-голям брой заболели от туберкулоза са регистрирани в гр. Шумен и община Шумен, гр. Каолиново и община Каолиново.